

คณะจิตวิทยา

ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นางสาวกุลชา แซ่หลิม

นางสาวจิราภรณ์ รัตนะ

นางสาวเขมณัฐ ทองประเสริฐ

โครงการทางจิตวิทยาเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

RELATIONSHIP BETWEEN SELF-ESTEEM AND MATERIALISM OF MATHAYOM SUKSA 6 STUDENTS

Miss Kullacha Saelhim

Miss Jiraporn Rattana

Miss Khemmanut Thongprasert

A Senior Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Bachelor of Science Program in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

กุลชา แซ่หลิม, จิราภรณ์ รัตนะ, เขมณัฐ ทงประเสริฐ : ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และค่านิยมทางวัตถุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (RELATIONSHIP BETWEEN SELF-ESTEEM AND MATERIALISM OF MATHAYOM SUKSA 6 STUDENTS)

อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และศึกษาความแตกต่างของค่านิยมทางวัตถุระหว่างของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ (1) มาตรฐานการเห็นคุณค่าในตนเอง (2) มาตรฐานค่านิยมทางวัตถุ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของมาตรฐาน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .843 และ .872 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สาขาวิชา จิตวิทยา.....ลายมือชื่อนิสิต *สิทธกานต์ ชัยชนะ* (1127).....เขมณัฐ

ปีการศึกษา 2554.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Dr. S*

FACULTY OF PSYCHOLOGY

KEY WORD : SELF-ESTEEM / MATERIALISM

KULLACHA SAEHIM, JIRAPORN RATTANA, KHEMMANUT THONGPRASERT :

RELATIONSHIP BETWEEN SELF-ESTEEM AND MATERIALISM OF MATHAYOM

SUKSA SIX STUDENTS.

INDEPENDENT STUDY ADVISOR : NATTASUDA TAEPHANT

The purpose of this research was to study the relation between self-esteem and materialism of mathayom suksa six students and the differrent in materialism of mathayom suksa six students between urban and rural area. The subjects consisted of 400 mathayom suksa six students. The instruments were Self-esteem Scale and Materialism Scale. The instrument were tested for quality which yielded Cronbach's alpha coefficients of .843 and .872 respectively. The statistical methods used to analyze data were Pearson's product moment correlation and Independent t-test.

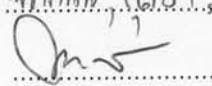
The results were as follows :

1. Self-esteem has significantly related to Materialism at the .01 level.
2. Materialism score of urban students was higher than materialism scor of rural students at the .05 level of significance.

Field of Study : Psychology.....

Student's Signature :

Academic Year : 2011.....

Advisor's Signature :

กิตติกรรมประกาศ

โครงการทางจิตวิทยาเล่มนี้คงจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีไม่ได้หากไม่ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอแสดงความขอบพระคุณต่อท่านทั้งหลาย ดังนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์.ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความเมตตาให้โอกาส ให้ความกรุณาชี้แนะแนวทาง มอบความช่วยเหลือด้วยความเอาใจใส่ ตลอดการทำวิทยานิพนธ์ และเป็นแรงผลักดันอันสำคัญยิ่งที่ให้ผู้วิจัยดำเนินการได้สำเร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ นางสาวเจณิกา วงศ์สถาพร ที่ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาทางด้านสถิติ และเครื่องมือวิจัย และเป็นแรงบันดาลใจสู่การวิจัยครั้งนี้ ตลอดตั้งแต่ในชั้นเรียนจนจบกระบวนการวิจัย

กราบขอบพระคุณคณาจารย์และขอบคุณนักเรียน โรงเรียนเบญจมราชูทิศ โรงเรียนท่าใหม่พุลสวัสดิ์ ราษฎร์นุกูล โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม และโรงเรียนแม่จันวิทยาคมที่สละเวลาและให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการวิจัยทุกครั้ง และขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำคณะจิตวิทยา รวมถึงเจ้าหน้าที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านสำหรับความช่วยเหลือตลอดจนความเอื้อเฟื้อในการทำงาน

พระคุณของท่านจะตราตรึงในใจตราบนานเท่านาน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	19
สมมติฐานในการวิจัย.....	19
ขอบเขตของการวิจัย.....	20
คำจำกัดความในการวิจัย.....	20
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	21
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
กลุ่มตัวอย่าง.....	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	23
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
4 อภิปรายผลการวิจัย.....	33
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	35
รายการอ้างอิง.....	38
ภาคผนวก.....	43

สารบัญ (ต่อ)

ภาคผนวก ก.....	43
ภาคผนวก ข.....	44
ภาคผนวก ค.....	46
ภาคผนวก ง.....	47

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเทียบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)	23
2	จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และภูมิภาค	30
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ	31
4	จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างที่ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ	32
5	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนรายข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆทั้งหมดในมาตรา (Corrected Item-Total Correlation - CITC) ของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรในชั้นสร้าง (N=103)	44
6	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนรายข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆทั้งหมดในมาตรา (Corrected Item-Total Correlation - CITC) ของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรในชั้นสร้าง (N=103) (ต่อ)	45
7	ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนรายข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆทั้งหมดในมาตรา (Corrected Item-Total Correlation - CITC) ของมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรในชั้นสร้าง (N=103)	46

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกก้าวล้ำด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัยจนเทคโนโลยีต่างๆเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ทั้งเครื่องมือสื่อสารที่ทำให้สามารถติดต่อกันได้สะดวก หรือเครื่องมือที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการทำงาน สินค้าหลายๆอย่างที่ในปัจจุบันจึงใช้ช่องทางในสังคมออนไลน์ติดต่อกับผู้บริโภค การที่โลกแคบขึ้นเนื่องจากการติดต่อสื่อสารที่ง่ายดายนี้อเองทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าใหม่ๆได้ง่ายกว่าเดิม ประกอบกับสื่อโฆษณาที่ใช้ตัวแบบในสังคมที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น ดารา คนดัง นักธุรกิจ เป็นต้น ทำให้เกิดค่านิยมทางสังคมที่ผิดๆว่าผู้ที่สามารถซื้อหาสินค้ามาครอบครองแสดงถึงความมีรสนิยม อันเป็นเหตุให้เกิดค่านิยมทางวัตถุหรือวัตถุนิยม (Materialism) ซึ่งในแต่ละบุคคลนั้นก็มีค่านิยมทางวัตถุมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งสัมพันธ์กับตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองของแต่ละคน ดังที่งานวิจัยหลายๆงานได้บ่งชี้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หรือ Self-esteem ส่งผลต่อค่านิยมทางวัตถุของบุคคล ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีค่านิยมทางวัตถุต่ำ และผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีค่านิยมทางวัตถุสูง ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากการที่บุคคลเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้น เป็นบุคคลที่มักไม่มีความมั่นใจในตนเอง หรือมักมองเห็นปมด้อยของตนเองเป็นหลัก บุคคลเหล่านี้จึงหันเหไปให้ความสนใจทางวัตถุแทน โดยมุ่งหวังว่าสิ่งเหล่านั้นจะมาช่วยเติมเต็มได้ ซึ่งวัตถุเหล่านี้ก็อาจจะเป็นวัตถุที่มีราคาแพง มีความล้ำสมัย เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคมนั้นๆ ซึ่งแต่ละสังคมก็ย่อมมีค่านิยมทางวัตถุแตกต่างกันไป ซึ่งก็มีงานวิจัยหลายๆงานได้กล่าวไว้ถึงความแตกต่างของสภาพสังคม จะส่งผลให้ค่านิยมทางวัตถุของบุคคลแตกต่างกัน โดยบุคคลในสังคมเมืองจะมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลในสังคมชนบท นอกจากนี้ในช่วงของวัยรุ่นการเห็นคุณค่าตนเองจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์และการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและบุคคลอื่นในสังคมมากกว่าพ่อแม่ รูปลักษณะภายนอกมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด ในวัยนี้ นอกจากนี้การเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นยังขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการหาเอกลักษณ์ การมีสิ่งยึดเหนี่ยวในการกำหนดคุณค่าการมีบุคคลที่ยึดเป็นแบบอย่าง การพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม และการตั้งเป้าหมายที่สอดคล้องกับความสามารถของตน (วัชร ทรัพย์มี, 2528) จึงทำให้งานวิจัยเล่มนี้มุ่งศึกษาความแตกต่างของการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุของบุคคลในสังคมเมืองและสังคมชนบท โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ ผู้วิจัยขอเสนอการ ทบทวนวรรณกรรมเป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ

1. การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self Esteem)

ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความคิดทางบวกหรือทางลบที่บุคคลมีต่อตนเองเมื่อบุคคลมี ลักษณะเห็นคุณค่าในตนเองสูงไม่ได้หมายความว่า ผู้นั้นดีเลิศ มีลักษณะหยิ่ง อวดดี ดูถูกเหยียดหยาม บุคคลอื่น แต่หมายถึงบุคคลยอมรับตนเองและมองเห็นว่าตนเองมีค่า (Rosenberg, 1979)

Coopersmith (1984) กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเองว่า เป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าของ ตนเอง ซึ่งแสดงถึงทัศนคติที่มีบุคคลมีต่อตนเอง เป็นการยอมรับหรือไม่ยอมรับตนเอง และแสดงถึงขอบเขต ของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีค่าของตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการตัดสินคุณค่าของตน โดยแสดงผ่านรูปแบบของเจตคติที่มีต่อ ตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์จากความสำเร็จ และการกระทำต่างๆ ได้ บรรลุเป้าหมาย หากสำเร็จจะเกิดความพึงพอใจตนเองและเห็นคุณค่าตนเอง (John, 2000) และเป็นการ รับรู้เกี่ยวกับตนเองในมิติของความรู้สึกเป็นโครงสร้างของการประเมินในสิ่งที่ตนเองทำและสิ่งที่ตนเองเป็น สิ่งใดที่บุคคลทำสำเร็จ บุคคลนั้นก็ประเมินว่าดีมีคุณค่าและให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านั้น (Hamachek, 1995)

ในงานวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยขอสรุปว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึงการที่บุคคลให้คุณค่าต่อ ตนเอง และประเมินตนเองออกมา โดยการประเมินอาจมาได้จากองค์ประกอบภายนอกและภายในตัว บุคคล อย่างเช่น การรับรู้ความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย หรือแม้กระทั่งการเปรียบเทียบจากบรรทัด ฐานของสังคม

ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

ระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองที่แตกต่างกันในแต่ ละบุคคลคนและแนวทางในการสะท้อนภาพของตนเองไปสู่บุคคลอื่นก็แตกต่างกัน

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (high self-esteem) เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ไม่ค่อยเครียดหรือวิตกกังวล มีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยสูง มองว่าตนเป็นบุคคลที่มีค่า มีความสำคัญแก่การเคารพนับถือ ไม่ถูกกระทบกระเทือนจากการตัดสิน การวิจารณ์หรือคำตำหนิของบุคคลอื่นได้ง่าย ใช้กลไกในการป้องกันตัวน้อย ยอมรับความจริง ไม่ท้อแท้ง่าย มีความกระตือรือร้น กล้าทำงานที่ท้าทาย (Coopersmith, 1981) บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ไม่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาว่าตนดีหรือแย่กว่าคนทั่วไป แต่เป็นการมองว่าตนดีและมีคุณค่าเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป (Rosenberg, 1979)

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (low self-esteem) เป็นคนที่จะไม่ค่อยเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไม่มีความหมาย มีข้อบกพร่อง มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียดสูงเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน มักท้อแท้ง่าย หลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหา กลัวทำให้คนอื่นโกรธ หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม มักใช้กลไกในการป้องกันตนเอง เป็นบุคคลที่มีลักษณะเก็บกด (Coopersmith, 1981) บุคคลขาดการยอมรับนับถือตนเอง พิจารณาว่าตนเองไม่มีคุณค่า รู้สึกว่าไม่เพียงพอหรือมีฉะนั้นก็วิตกกังวลว่าตนเองบกพร่อง (Rosenberg, 1979) บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะขาดความมั่นใจและไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าพูด ขาดการเอาใจใส่ตนเอง มักติดสุราหรือยาเสพติด บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำบางคนอาจใช้ "การปกป้องคุณค่าในตนเอง (defensive self-esteem)" ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมมั่นใจในตนเองมากเกินไปและบางครั้งอาจก้าวร้าว

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดขึ้นจากองค์ประกอบที่หลากหลาย ทั้งจากตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ที่มีอิทธิพลทำให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำแตกต่างกัน

Coopersmith (1984) แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น องค์ประกอบภายในและภายนอกดังนี้

1. องค์ประกอบภายใน

องค์ประกอบภายในหมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่ส่งผลให้บุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ได้แก่

1.1 ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะนี้ทำให้บุคคลมีความรู้สึกที่ตนเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น เช่น ความสวยงาม การมีรูปร่างหน้าตาดี เป็นต้น ลักษณะทางกายภาพจะมีความสำคัญมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้นๆ

1.2 ความสามารถของบุคคลในการดำเนินกิจกรรม

ความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จของบุคคล ไม่ว่าจะกิจกรรมภายในโรงเรียน ครอบครัวหรือในสังคม ลักษณะดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลเห็นคุณค่าในตนเอง และถ้าหากกิจกรรมที่ทำได้บรรลุเป้าหมาย บุคคลจะรู้สึกว่าตนเองมีค่า แต่ในทางกลับกัน ถ้าเกิดความล้มเหลวบุคคลจะรู้สึกว่าตนเองด้อยคุณค่าด้วยเช่นกัน

2. องค์ประกอบภายนอก

องค์ประกอบภายนอกหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ส่งผลให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างออกไป

2.1 ความสัมพันธ์กับครอบครัวพ่อแม่

สิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลเคยได้รับในวัยเด็กหรือการประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้ องค์ประกอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวและพ่อแม่ มีอิทธิพลต่อเด็กในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นอย่างมาก

2.2 โรงเรียนและการศึกษา

ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากโรงเรียนจะช่วยส่งเสริมความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นจากการที่ได้รับจากครอบครัว เพราะโรงเรียนมีหน้าที่ช่วยอบรมให้เด็กมีความรู้ ความสามารถ มีความเชื่อมั่น มีทักษะและมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

2.3 สถานภาพทางสังคม

สถานภาพทางสังคมเป็นสิ่งที่แสดงถึงตำแหน่งหรือสถานภาพของบุคคลในสังคม โดยการพิจารณาจากลักษณะอาชีพและตำแหน่งงาน บทบาททางสังคม บุคคลที่มาจากสถานภาพสูงในสังคม จะได้รับการปฏิบัติที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ตนเห็นคุณค่า

ความต้องการการเห็นคุณค่า

รัชเนีย แก้วคำศรี (2545) กล่าวว่าความต้องการการเห็นคุณค่าในตนเองอาจแบ่งได้ 2 ส่วน คือ

1. ความต้องการเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) คือความปรารถนาที่จะเข้มแข็ง ประสบความสำเร็จ มีความเชี่ยวชาญ และมีความสามารถเพียงพอ มีความมั่นใจในการเผชิญหน้ากับสิ่งต่างๆ รอบตัวและมีความต้องการที่จะมีอิสรภาพ มีเสรีภาพ

2. ความต้องการให้บุคคลอื่นมองเห็นคุณค่าของตน (esteem of others) อาจเรียกได้ว่าเป็นความปรารถนาในชื่อเสียงหรือเกียรติยศ โดยให้ความหมายจากการยอมรับนับถือและเห็นคุณค่าจากที่บุคคลอื่นมอง มีสถานภาพเด่น มีความสำคัญ เป็นที่รู้จัก และเป็นที่น่าสนใจ มีศักดิ์ศรี เป็นที่ชื่นชมสำหรับบุคคลอื่น

ความพึงพอใจในคุณค่าของตนเองจะนำไปสู่ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง มีความรู้สึกว่าคุณค่าของคุณค่า เข้มแข็ง มีความสามารถ และรู้สึกเพียงพอ รู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ และมีความสำคัญต่อโลกนี้ แต่ถ้าความต้องการเห็นคุณค่าในตนเองไม่ประสบผลบุคคลนั้นจะรู้สึกด้อย รู้สึกตนเองอ่อนแอ และไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นได้มีการพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดทุกช่วงอายุตามลำดับวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อม ในวัยเด็กนั้นรากฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองมีพัฒนาการมาจากความรัก การเอาใจใส่ และการยอมรับในตัวเด็กอย่างแท้จริงของบิดา มารดา ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบิดามารดา และบุคคลในครอบครัว ผ่านกระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ทำให้เกิดการเรียนรู้ภาพลักษณ์ของความเป็นตัวเอง (Self-image) การที่เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างไม่ถูกต้อง จะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเติบโตมาด้วยความรู้สึกที่ไม่ดีกับตนเองและสิ่งแวดล้อม (พรรณราย ทวีพยะประภา, 2548) พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง แบ่งออกเป็นขั้นตอนตามวัยดังนี้

ช่วงอายุ 0-2 ปี เป็นขั้นพื้นฐานที่เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเริ่มแรกเด็กจะให้ความสนใจมารดา ต่อมาเด็กจะให้ความสนใจในตนเองโดยมองภาพของตนเองผ่านกระจก ซึ่งเป็นการช่วย

ให้เด็กสามารถแยกแยะตนเอง และพูดในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตนเองได้ การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ในระยะนี้อาศัยความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดและความอบอุ่นที่ได้รับจากบิดามารดาที่ทำให้เด็กรู้สึกว่ามี ความสุขทั้งกายและจิตใจ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองในอนาคต

ช่วงอายุ 2-13 ปี ในขั้นนี้เด็กรวบรวมรายละเอียดจากข้อมูลต่างๆ มีการประเมินความรู้สึกใน ทางบวกและทางลบ ซึ่งเป็นระยะที่สำคัญมากต่อเด็ก เนื่องจากเด็กได้รับข้อมูลจากประสบการณ์ที่ประสบ ความสำเร็จหรือความล้มเหลว รวมทั้งข้อวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต (Gurney, 1988)

ในวัยก่อนเข้าเรียน เด็กจะมองเห็นความแตกต่างของตนจากการรับรู้ในเรื่องของสติปัญญา ความ พร้อมทางการเรียน การได้รับการยอมรับและการชมเชยจากบิดามารดา และเพื่อนๆ รวมทั้งการสนับสนุน ให้เด็กได้พัฒนาความสามารถและทักษะด้านต่างๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเด็กวัยนี้มาก (Berk, 1989)

ในวัยประถมศึกษาพัฒนาการในการเห็นคุณค่าในตนเองจะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลง และอาจเกิด การหยุดชะงัก เนื่องจากการประสบความล้มเหลวในการเรียนหรือการได้รับคำตำหนิจากผู้อื่น เด็กในวัยนี้ มักประเมินคุณค่าของตนโดยการเปรียบเทียบกับเพื่อนในเรื่องที่เกี่ยวกับรูปลักษณ์ภายนอก เรื่องความ สวยงาม ความฉลาด และความเป็นที่รักหรือเป็นที่นิยมของเพื่อนๆ (Berk, 1989)

วัยเด็กตอนกลาง การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยนี้มีพัฒนาการมาจากสังคมภายนอก ครอบครั้ว และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองจากสิ่งที่เพื่อนๆ คิดเกี่ยวกับตัวเขา วัย เด็กจะเริ่มพัฒนาทางสติปัญญา ทักษะทางสังคม และความมั่นใจในตนเองให้สูงขึ้น หากสิ่งเหล่านี้ได้รับการ เสริมแรงจากกลุ่มเพื่อนที่เขารักและนิยมชมชอบ เด็กจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น ดังนั้น การมี ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจึงส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กในวัยนี้ (Bass, 1960, Craig, 1987; Burnside, 1979)

วัยรุ่น ในวัยนี้การเห็นคุณค่าตนเองขึ้นอยู่กับค่านิยม ความสัมพันธ์และการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน และบุคคลอื่นในสังคมมากกว่าพ่อแม่ รูปลักษณ์ภายนอกมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุดใน วัยนี้ แต่ทั้งนี้ความสำเร็จในการหาเอกลักษณ์ การมีสิ่งยึดเหนี่ยวในการกำหนดคุณค่าการมีบุคคลที่ยึดเป็น แบบอย่าง การพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ที่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม และการตั้งเป้าหมายที่สอดคล้อง

กับความสามารถของตน จะช่วยให้วัยรุ่นมีการเห็นคุณค่าที่มั่นคงต่อไปในอนาคตได้ ดังนั้นผู้ใหญ่ควรให้เด็กได้มีประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงหรือทำในสิ่งที่เหมาะสมกับระดับความสามารถความถนัด และความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือและไม่คาดหวังในตัวเด็กมาจนเกินความสามารถที่มีอยู่จริง (วัชร ทรัพย์มี, 2528)

ส่วนในวัยผู้ใหญ่และวัยสูงอายุ ก็จะมีปัจจัยอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สถานการณ์และบทบาทในสังคมของบุคคล ตลอดจนการสูญเสียความสามารถทางด้านสุขภาพร่างกาย รวมทั้งการสูญเสียเพื่อนผู้ใกล้ชิดและบุคคลรอบข้าง หากเหตุการณ์ต่างๆ ดำเนินไปด้วยดีและบุคคลประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนกระทำแล้ว การเห็นคุณค่าในตนเองก็จะสูงขึ้น ในทางตรงข้าม หากบุคคลประสบเหตุการณ์ที่ทำให้รู้สึกว่าตนเองหมดความสามารถ ไร้คุณค่า การเห็นคุณค่าในตนเองก็จะลดลง และยังส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ในการดำเนินชีวิตของบุคคลด้วย (พรณราย ทรัพย์ะประภา, 2548)

อิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลมีอิทธิพลต่อตัวบุคคลหลายประการดังนี้

1. ปฏิบัติการตอบสนองต่อการคุกคามการเห็นคุณค่าในตนเอง

บุคคลที่เผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่อาจจะทำลายการเห็นคุณค่าในตนเองได้มีพฤติกรรมมากมายที่จะลดการคุกคามต่อการประเมินตนเองต่าง ๆ ลง (Blaine & Crocker, 1993 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) เช่น บุคคลที่ต้องเผชิญหน้ากับอุปสรรคและรับรู้ว่ามีโอกาสที่จะล้มเหลวหรือไม่มี ความมั่นใจถึงโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ บุคคลอาจจะสร้างสิ่งที่ป้องกันต่อการกระทำที่อาจทำให้ บุคคลล้มเหลว เมื่อจะต้องเผชิญหน้าต่ออุปสรรค บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะมีลักษณะไม่ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เป็นการป้องกันตนเองจากโอกาสที่ตนจะล้มเหลว ในทางกลับกันนั้นหากบุคคล เป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะต้องเผชิญต่ออุปสรรค และบุคคลจะมีความเชื่อมั่นที่จะประสบความสำเร็จ

2. การคล้อยตามและการชักชวน

มีจำนวนมากได้สรุปว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะได้รับอิทธิพลในเรื่องการคล้อยตามและการถูกชักจูงได้ง่ายกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (Brockner, 1983; Cohen, 1959; Janis & Field, 1959 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) เป็นเพราะว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมักจะมีเชื่อมั่นสูงในความคิดเห็นของตัวเอง ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะมีการเปลี่ยนแปลงความคิดของบุคคลนั้นๆ

การคล้อยตามและการยอมตามในรูปแบบอื่นๆ ของอิทธิพลทางสังคมมักสื่อให้บุคคลมีความต้องการที่จะประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและหลีกเลี่ยงการถูกคัดค้าน บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงนั้นจะรู้สึกว่าคุณค่า เป็นที่ยอมรับ และเป็นหนึ่งในสังคมด้วย (Moreland & Levine, 1989; Snodgrass, 1985 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) เมื่ออิทธิพลของแรงกดดันทางสังคมนั้นไม่มีผลกับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ดังนั้นบุคคลทั่วไปในสังคมจึงไม่มีอิทธิพลกับคนกลุ่มนี้มากนัก

คนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ สนใจที่จะปฏิบัติในทางที่จะเพิ่มการชื่นชมจากบุคคลรอบข้าง ดังนั้นพวกนี้จะคล้อยตามบรรทัดฐานของสังคมที่เห็นได้ชัดเจน งานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการคล้อยตามนั้นเป็นผลมาจากความต้องการที่จะให้คนอื่นยอมรับ ความกลัวที่ตนจะถูกปฏิเสธจากสังคม รวมถึงความต้องการของตนที่จะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น (Hare, 1976; Shaw, 1981 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) อย่างไรก็ตามเมื่อจะต้องเผชิญหน้ากับสารที่มีการโน้มน้าวใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสารที่มีความซับซ้อน บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำอาจจะเบี่ยงเบนความสนใจออกจากสารนั้น แล้วไปสนใจว่าคนอื่นนั้นมีปฏิกริยากับตนเองอย่างไร

3. การเห็นคุณค่าในตนเองและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด

ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด เช่น คู่รัก คู่สมรส และเพื่อนสนิท เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลมีแนวโน้มที่จะรู้สึกดีต่อตนเองเมื่อพวกเขาารู้สึกถึงการยอมรับและความรักจากคนใกล้ชิด แต่จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเองอย่างมากเมื่อถูกปฏิเสธจากคู่ของตนหรือเพื่อน (Baumeister, Wotman, & Stillwell, 1993 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000)

โดยทั่วไปบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความพึงพอใจและมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงมากกว่าคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Hendrick, Hendrick, & Adler, 1988 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000)

4. พฤติกรรมและอารมณ์ที่เป็นปัญหา

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีลักษณะอารมณ์หลากหลายที่ไม่คงที่และมีพฤติกรรม การปรับตัวที่ผิดๆ ลักษณะทางจิตหลายแบบที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ยุ่งยากกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่น ความเศร้า ความวิตกกังวล ลักษณะที่ผิดปกติในการทานอาหารและลักษณะทางจิตอย่างอื่น ซึ่งถูกระบุว่าเป็นความพยายามแบบผิดๆ ที่จะเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่น พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานทางสังคมต่างๆ

การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมีความสัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นลบ ความโศกเศร้า ความ วิตกกังวล ความขุ่นเคืองใจ ความอิจฉา ความเหงาม บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีความ พึงพอใจน้อยในการใช้ชีวิตทั่วไป (Campbell, 1981 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) นอกจากนี้การ เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเชื่อมโยงกับความรู้สึกทางบวก เพราะบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมี ความปรารถนาที่จะลดอารมณ์ความรู้สึกทางลบที่สัมพันธ์กับการถูกลดคุณค่าของตนเอง

2. ค่านิยมทางวัตถุ (Materialism)

วัตถุนิยม (Materialism)

สภาพสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งความก้าวหน้าในด้านวิชาความรู้ เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี อีกทั้งผู้คนยังให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านการเงินและวัตถุมากขึ้น เนื่องจากสามารถสะท้อนถึงคุณค่าของบุคคลได้ การที่มีทรัพย์สินหรือครอบครองสิ่งของเป็นจำนวนมากจึง ทำให้บุคคลรู้สึกว่ามีสถานภาพที่ดีและมีค่าในสายตาผู้อื่น (Berkman, Lindquist, และ Sirgy, 1996 อ้างถึงใน ณัฐสุดา เต๋พันธ์ และวัชรภรณ์ เฟงจิตต์, 2548)

นักวิจัยหลายคนได้ให้คำจำกัดความของคำว่า "วัตถุนิยมหรือค่านิยมทางวัตถุ (Materialism)" เอาไว้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับเนื้อหาและขอบเขตงานวิจัยที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา Richins & Dawson (1992 อ้าง

ถึงใน วันวิสาข เอกภรณ์พงษ์, 2551) ได้ให้คำนิยามของวัตถุนิยมไว้ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะให้การครอบครองวัตถุและการได้มาซึ่งวัตถุเป็นศูนย์กลางของชีวิต มองการครอบครองวัตถุเป็นหนทางสู่ความสุข และเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จทั้งของตนเองและผู้อื่น ทั้งยังเป็นการที่บุคคลให้ความสำคัญกับความเป็นเจ้าของและการได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการหรือรูปแบบของความปรารถนาที่ต้องการให้ได้มาในสภาวะสุดท้าย (Richins & Dawson, 1992 อ้างถึงใน Giddens และคณะ, 2009) ในจิตวิทยาผู้บริโภคได้ให้คำนิยามที่เฉพาะเจาะจงลงไปอีกว่าวัตถุนิยมคือ คำนิยามที่ผู้บริโภคต้องการให้ได้มาและเป็นเจ้าของสิ่งของ (Buirroughs & Rindfleisch, 2002 อ้างถึงใน Christopher และคณะ, 2005) รวมถึงคำนิยามที่แสดงถึงแนวโน้มหรือบทบาทของบุคคลที่มีต่อการเป็นเจ้าของนำไปสู่รูปแบบและปริมาณสินค้าที่ซื้อ (Mick, 1996 Christopher และคณะ, 2005) วัตถุนิยมในระดับที่สูงที่สุดจะถือว่าการครอบครองวัตถุเป็นศูนย์กลางของชีวิตและเชื่อว่าการครอบครองวัตถุเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจมากที่สุด (Belk, 1995 อ้างถึงใน วันวิสาข เอกภรณ์พงษ์, 2551)

Giddens และคณะ (2009) พบว่าค่านิยมทางวัตถุเป็นผลมาจากปัจจัยทั้งทางด้านพันธุกรรมและสภาพแวดล้อม แต่ไม่พบความแตกต่างทางด้านเพศในค่านิยมทางวัตถุ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยก็พบว่าคนหนุ่มสาวจะมีคะแนนค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าผู้สูงอายุ (Christopher และคณะ, 2005)

งานวิจัยก่อนหน้านี้เสนอว่าบุคคลที่มีการคุณค่าในตัวเองต่ำ มีบุคลิกภาพแบบไม่มั่นคงและวิตกกังวลมีค่านิยมทางวัตถุสูง (Braun & Wicklund, 1989; Kasser & Kasser, 2001) เนื่องจากบุคคลใช้วัตถุเป็นเครื่องมือเพื่อหาทางออกของปัญหาหรือชดเชยการให้คุณค่าในตัวเองต่ำ (Low Self Value) ซึ่งแปลความหมายได้ว่าบุคคลที่มีการให้คุณค่าในตัวเองต่ำมีความอ่อนไหวง่ายต่อค่านิยมทางวัตถุ นอกจากนี้หากบุคคลมีค่านิยมทางวัตถุสูงจะมีความต้องการที่จะแสดงออกซึ่งภาพลักษณ์ที่มั่นคงแข็งแรงเพื่อชดเชยความไม่มั่นคง และหลีกเลี่ยงที่จะแสดงออกซึ่งภาพลักษณ์ที่ไม่มั่นคงและอ่อนแอ (Christopher และคณะ, 2005) หลักฐานที่ได้จากการทดลองแสดงให้เห็นว่ายิ่งบุคคลมีความรู้สึกทางด้านลบกับตัวเองมากก็จะมีค่านิยมทางวัตถุสูง ในขณะที่เดียวกันยิ่งบุคคลมีความรู้สึกด้านบวกกับตัวเองสูงก็จะมีค่านิยมทางวัตถุต่ำ (Braun & Wicklund, 1989) ไม่เพียงแต่ความรู้สึกทางลบที่ตระหนักได้เท่านั้นยังรวมไปถึงความไม่มั่นคงในระดับลึก และความวิตกกังวลเกี่ยวกับตนเองที่เชื่อมโยงกับค่านิยมทางวัตถุ ความต้องการครอบครองวัตถุ อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามชดเชยความไม่มั่นคงส่วนบุคคล (Kasser, 2002 อ้างถึงใน วันวิสาข เอกภรณ์พงษ์, 2551)

Schoeder และ Dugal (1995 อ้างถึงใน วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551; Christopher และ Schlenker, 2004) พบสัมพันธ์ทางบวกระหว่างค่านิยมทางวัตถุและความวิตกกังวลทางสังคม และสัมพันธ์ทางลบระหว่างค่านิยมทางวัตถุและความต้องการมีเอกลักษณ์ในสังคม (Social Identity) ความกลัวต่อการถูกประเมินทางลบจากบุคคลอื่น รวมทั้งแนวโน้มที่บุคคลจะสร้างความประทับใจต่อผู้อื่น แต่ก็ไม่ใช่ที่แน่ชัดว่าความประทับใจที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางวัตถุที่บุคคลต้องการจะสื่อเป็นรูปแบบใด (Mick, 1996 อ้างถึงใน วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551)

ค่านิยมทางวัตถุมีสหสัมพันธ์โดยตรงกับความเชื่อด้านลบเกี่ยวกับความตาย ผู้ที่ยึดถือความเชื่อด้านลบเกี่ยวกับความตายจะมีความมั่นคงและมีค่านิยมทางวัตถุสูง ความไม่มั่นคงของบุคคลมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมทางวัตถุด้วย นอกจากนี้บุคคลที่มีค่านิยมทางวัตถุสูงมักวิตกกังวลหรือหลีกเลี่ยงสภาวะที่ไม่พึงปรารถนา (Christopher และคณะ, 2005)

งานวิจัยล่าสุดยังพบสหสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางวัตถุและสื่อโฆษณา รวมถึงโทรทัศน์ ซึ่งโฆษณาเหล่านี้ช่วยเพิ่มค่านิยมทางวัตถุทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ (Greenberg & Brand, 1993 อ้างถึงใน Giddens และคณะ, 2009)

วรรณกรรมเกี่ยวกับวัตถุนิยมตามแนวคิดของ Webster และ Beatty (1997 อ้างถึงใน วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551) แบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. การวัดวัตถุนิยมจากภาวะสันนิษฐานที่สัมพันธ์กัน เป็นการวัดโดยอ้อม
2. การวัดวัตถุนิยมจากการใช้มาตรวัดเจตคติ เป็นการวัดโดยตรงมากกว่า

นอกจากนี้ยังมีนักวิจัย Kamineni (2005 อ้างถึงใน วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551) ที่แบ่งวรรณกรรมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. วัตถุนิยมที่นิยามว่าเป็นการครอบครองและได้มาซึ่งวัตถุ
2. วัตถุนิยมซึ่งใช้เป็นเครื่องมือและจุดหมายปลายทาง
3. การวัดวัตถุนิยมผ่านภาวะสันนิษฐานที่สัมพันธ์กัน

ตามแนวคิดของ Belk (1985 อ้างถึงใน วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551) แบ่งค่านิยมทางวัตถุออกเป็นลักษณะนิสัย 3 องค์ประกอบ คือ

1. นิสัยชอบครอบครองวัตถุ (Possessiveness) ลักษณะนิสัยหรือแนวโน้มในการคงการควบคุมหรือการเป็นเจ้าของในการครอบครองของตนเองไว้
2. นิสัยแล้งน้ำใจ (Nongenerosity) ไม่เต็มใจที่จะให้หรือแบ่งทรัพย์สินสมบัติกับผู้อื่น รวมถึงมีความลังเลที่จะให้ผู้อื่นยืมหรือบริจาคให้กับผู้อื่น และมีเจตคติทางลบต่อการบริจาคเพื่อการกุศล
3. นิสัยขี้อิจฉา (Envy) ไม่มีความสุขและรู้สึกไม่ดีต่อความสุข ชื่อเสียงหรือทรัพย์สินสมบัติที่น่าพึงปรารถนาของผู้อื่น

ต่อมามีการเพิ่มองค์ประกอบที่ 4 คือลักษณะนิสัยชอบเก็บรักษา (Preservation) แต่มีความเที่ยงภายในไม่สูงนักและไม่ได้นำมาใช้ในงานวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับวัตถุนิยมของ Richins และ Dawson (อ้างถึงในวันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551) มองวัตถุนิยมเป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ 3 แบบของ Belk (1985 อ้างถึงใน วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551) คือ นิสัยชอบครอบครองวัตถุ นิสัยแล้งน้ำใจ และนิสัยขี้อิจฉา

Richins และ Dawson (1992 อ้างถึงใน Giddens และคณะ, 2009; วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์, 2551) ได้แบ่งความแตกต่างของบุคคลในการแสดงออกด้านค่านิยมทางวัตถุออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความสำเร็จ (Success) คือการตัดสินความสำเร็จของตนเองและผู้อื่นจากปริมาณและคุณภาพของสิ่งของที่ครอบครอง ตัดสินความเพียบพร้อมทางวัตถุว่าเป็นหลักฐานของความสำเร็จ ให้คุณค่ากับเงินมากกว่าความพึงพอใจที่ได้รับ คุณค่าของการครอบครองวัตถุไม่เพียงแต่มาจากความสามารถที่บ่งบอกสถานะแต่ยังมาจากความสามารถที่จะสร้างภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ที่น่าพึงปรารถนาของตนเองว่าเป็นผู้มีชีวิตที่สมบูรณ์แบบ ส่วนในบริบทของความเป็นเจ้าของ หากบุคคลล้มเหลวในการได้มาหรือเป็นเจ้าของก็จะไม่ประสบความสำเร็จในเป้าหมายตามที่คาดหวัง
2. ความเป็นกลาง (Central) คือการได้ครอบครองวัตถุเป็นศูนย์กลางของชีวิต เป้าหมายชีวิตคือการดิ้นรนเพื่อให้ได้มาซึ่งการครอบครองวัตถุ บุคคลนี้ของ นำเอาการครอบครองวัตถุมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นแนวทางของพฤติกรรม ลักษณะนี้จะรวมถึงการมีงานอดิเรก สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้
3. ความสุข (Happiness) บุคคลมีความเชื่อว่าการได้มาและเป็นเจ้าของสิ่งของตนปรารถนาหรือการครอบครองวัตถุเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่ความสุข และเป็นแหล่งของความพึงพอใจในชีวิต มองว่า

การครอบครองวัตถุและเงินเป็นความสุขส่วนตัวและความก้าวหน้าทางสังคม จึงมีแนวโน้มที่จะแสวงหาความสุขจากการครอบครองมากกว่าวิธีการอื่น

งานวิจัยเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

เพศกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

Coopersmith (1981) กล่าวว่า เพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง สังคมและวัฒนธรรม ส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญและค่านิยมที่ดีกับเพศชายเพศชายมักจะได้รับมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจทางสังคม ขณะที่เพศหญิงมักได้รับตำแหน่งและบทบาททางสังคมด้อยกว่า การประสบความสำเร็จของเพศชายมักจะถูกมองว่าเกิดจากความสามารถ ในขณะที่การประสบความสำเร็จในเพศหญิงกลับถูกมองว่าเป็นเพราะความพยายามหรือความโชคดี

Miller (1975 อ้างถึงใน ชนิดา จันแจ้ว, 2547) ศึกษาโดยใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิทกับกลุ่มตัวอย่างเป็นคนผิวดำ จำนวน 61 คน และคนผิวขาว จำนวน 97 คน ผลพบว่า เพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งได้ผลตรงกันกับผลการศึกษาของ Schwartz (1988) ที่ได้ทำการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นเชื้อสายยิวจำนวน 255 คน ในประเทศแคนาดา โดยใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของโรเซนเบอร์ก พบว่า เพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิงเช่นเดียวกัน

สำหรับประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยงานวิจัยส่วนใหญ่จะเน้นการศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองในวัยรุ่น ซึ่งได้ผลที่แตกต่างกันออกดังนี้ สติติ ภัสระ (2535) ได้ศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาศึกษาของ สมพิศ ไชยกิจ (2536) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่า นักเรียนชายและหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ อรชума พุ่มสวัสดิ์ (2539) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกันตามการรับรู้ของตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งชายและหญิง จำนวน 150 คน ซึ่งผลวิจัยพบว่า วิทยาลัยชายมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างจากวิทยาลัยหญิงในทุกรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ทำการศึกษาในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ได้แก่ ชวนพิศ สันติโรจน์ประไพ (2534) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่มีการรับรู้บทบาททางเพศต่างกัน พบว่า ตัวแปรเพศไม่มีผลต่อคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น แต่บทบาททางเพศมีผลต่อคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นโดยพบว่า วัยรุ่นชายที่มีบทบาทความเป็นชายสูงจะเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นชายที่มีบทบาทแอนโดรจีเนีย และวัยรุ่นที่มีบทบาทความเป็นชายสูง จะเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นหญิงที่มีบทบาทไม่เด่นชัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นหญิงที่มีบทบาทแอนโดรจีเนียและบทบาทความเป็นหญิงสูง

ส่วนการศึกษาในวัยผู้ใหญ่ ชนิตา จันแก้ว (2547) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของคนโสด และคนที่สมรสแล้วในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในกรุงเทพมหานคร ทั้งชายและหญิง จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า ชายมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตัวอย่างงานวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรเพศที่มีผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น ได้ผลจากการวิจัยแตกต่างกันออกไป ส่วนหนึ่งแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในลักษณะที่ว่า เพศชายมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง แต่งานวิจัยบางฉบับกลับไม่พบความแตกต่างที่เกิดขึ้น

การเห็นคุณค่าในตนเองและรูปแบบความผูกพัน

Bartholomew และ Horowitz (1991) ศึกษา รูปแบบความผูกพันและการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยใช้แบบรายงานตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษาจำนวน 77 คน เป็นชาย 37 คนและหญิง 40 คน อายุระหว่าง 18-22 ปี โดยจำแนกรูปแบบความผูกพันได้ 4 แบบ และพบว่าบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงและแบบทะนงตนจะมีการรายงานว่ามีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัวและแบบกังวล

Feeney and Noller (1990) ศึกษา รูปแบบความผูกพันที่เป็นตัวพยากรณ์สัมพันธ์สภาพของความรักในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งรวมไปถึงการศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 374 คน เป็นชาย 162 คนและหญิง 212 คน กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 พบว่ารูปแบบความผูกพันมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมาก นักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงมีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งด้านครอบครัว ส่วนตัว และด้านสังคมสูงกว่านักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงและแบบวิตกกังวลในสัมพันธภาพ

Meyer (1998) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความผูกพันระหว่างรูปแบบความผูกพันกับบุคลิกภาพในนักศึกษาระดับอุดมศึกษาจำนวน 323 คนเป็นชาย 105 คนและหญิง 218 คน พบว่านักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง จะมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่านักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงและแบบวิตกกังวลในสัมพันธภาพ นอกจากนี้นักศึกษามีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง ยังมีระดับความสามารถส่วนบุคคลสูง และมีความโตเกียวทางจิตใจต่ำกว่านักศึกษาที่มีรูปแบบผูกพันแบบหลีกเลี่ยง และวิตกกังวลในสัมพันธภาพ นักศึกษาที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงมักไม่ค่อยใช้กลไกการป้องกันตนเองแบบตำหนิตนเองมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษามีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงและกังวลในสัมพันธภาพ

การเห็นคุณค่าในตนเองกับความพึงพอใจในการทำงาน

ปิยะวดี ตันติขานาญกุล (2550) พบว่า ผู้ที่มีความพึงพอใจในการทำงาน จะส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิต ส่งผลต่องาน รวมทั้งส่งผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองที่สูงขึ้น อธิบายได้ดังนี้

1. ผลต่อชีวิต

เนื่องจากงานเป็นสิ่งแวดล้อมหนึ่งในการดำรงชีวิต ความพึงพอใจในการทำงานจึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในชีวิต การมีความพึงพอใจในการทำงานทำให้บุคคลเห็นคุณค่าของตนเองมากขึ้น

2. ผลต่องาน

ผลงานของผู้ที่มีความพึงพอใจในการทำงานนั้นจะเป็นผลงานที่มาจากความทุ่มเท ความจริงจังในการทำงาน เมื่อเกิดข้อผิดพลาดก็พร้อมจะแก้ไขให้ดีขึ้น บุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงานจะมีความพยายามในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้และมีความภาคภูมิใจเมื่อผลงานออกมาดี

อันจะส่งผลให้เห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้น (David and Newstrom, 1985; Schwab and Cummings, 1973 อ้างถึงใน เพ็ญพร ลิ้มวงศ์, 2542)

จากการที่ได้กล่าวมาจะเห็นว่า ความพึงพอใจในการทำงานนอกจากจะส่งผลให้คนมีความพึงพอใจในชีวิตและส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองที่สูงขึ้นแล้ว ยังเป็นส่วนที่ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จหรือล้มเหลวในการทำงาน ซึ่งความสำเร็จหรือล้มเหลวในการทำงานนั้นจะส่งผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Hall and Foster (1977) ได้ศึกษาพบว่า หากบุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงานอันเนื่องมาจากการรับรู้ถึงความสำเร็จในงานที่ทำ ตลอดจนการรับรู้ถึงความสามารถในการแสดงออกของตนเอง จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจและความมั่นใจในตนเอง และจะส่งผลให้บุคคลมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองที่สูงขึ้นด้วย

งานวิจัยเกี่ยวกับวัตถุนิยม

วัตถุนิยมกับเพศ อายุ และระดับการศึกษา

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยหลายงานวิจัยพบว่าเพศชายมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าเพศหญิง ตัวอย่างเช่นในการศึกษาวิจัยของ Flouri (2004) และ Goldberg และคณะ (2003) ที่ศึกษากับเด็กชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา อีกทั้งยังมีงานวิจัยสนับสนุนของ Kasser และ Ryan (1993) ที่ระบุว่าเพศชายให้ความสำคัญกับความสำเร็จทางการเงินที่มากกว่าเพศหญิง แต่ในการศึกษาของ Watson (1998) ในเด็กวัยรุ่น และ Christopher และคณะ (2005) กลับไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในด้านค่านิยมทางวัตถุแต่อย่างไรก็ตามก็พบว่าคนหนุ่มสาวมีคะแนนค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าผู้สูงอายุ และจากการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยใน 3 ประเทศ Eastman และคณะ (1997) พบว่าเพศชายมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าเพศหญิงแคในกลุ่มตัวอย่างชาวจีนเท่านั้น แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในกลุ่มตัวอย่างชาวเม็กซิกันและอเมริกัน ส่วนปัจจัยทางด้านระดับการศึกษาพบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำจะเอาวัตถุสิ่งของมาเป็นศูนย์กลางของชีวิตมากกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาสูง ในขณะที่บุคคลที่มีระดับการศึกษาสูงเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความสุขและความพึงพอใจมากกว่า (Karabati และ Cemalcilar, 2010)

นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยอีกหลายคนที่น่าสนใจศึกษาค่านิยมทางวัตถุและปัจจัยทางประชากรอื่นๆ เช่น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ไม่พบสหสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรดังกล่าว (Christopher และคณะ 2004)

วัตถุนิยมกับสุขภาวะทางจิต

การศึกษามากมายชี้แนะว่าวัตถุนิยมนั้นมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับสุขภาวะทางจิต เช่น วัตถุนิยมมีสหสัมพันธ์ทางลบกับอารมณ์ทางบวก (Christopher & Schlenker. In press อ้างถึงในชัรวา ชื่นภักดีและคณะ, 2552) ความสุข (Kasser & Ahuvia, 2002 อ้างถึงในชัรวา ชื่นภักดีและคณะ, 2552) การเห็นคุณค่าในตัวเอง (Richins & Dawson, 1992 อ้างถึงในชัรวา ชื่นภักดีและคณะ, 2552) และความพึงพอใจในชีวิต (Ryan & Dziurawiec, 2001 อ้างถึงในชัรวา ชื่นภักดีและคณะ, 2552) เป็นต้น

จากการศึกษาของวา ชื่นภักดีและคณะ (2552) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และลำปาง ทั้งในเมืองและนอกเมือง พบว่าบุคคลที่มีค่านิยมทางวัตถุสูงมีความพึงพอใจในชีวิต อารมณ์ทางบวก และสุขภาวะทางจิตโดยรวมต่ำกว่าบุคคลที่มีค่านิยมทางวัตถุต่ำ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า บุคคลที่มีอายุอยู่ในช่วงผู้ใหญ่ตอนกลางมีค่านิยมแบบวัตถุนิยมสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลที่มีอายุในช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นและตอนปลาย และหากจะแยกดูปัจจัยด้านเพศพบว่าเพศหญิงมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าเพศชาย และคนโสดมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าคนที่สมรสแล้ว ผลการวิจัยสรุปว่าคนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด และคนที่อาศัยอยู่ในเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าคนที่อาศัยอยู่นอกเมือง

การครอบครองวัตถุไม่เพียงแต่เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตประจำวันเพียงเท่านั้นแต่ยังบ่งบอกถึงความเป็นอัตลักษณ์ด้วย จึงมีการศึกษาค่านิยมทางวัตถุในนักศึกษามหาวิทยาลัยในตุรกีโดย Karabati และ Cemalcilar (2010) จากการเก็บกลุ่มตัวอย่างกว่า 948 คน และใช้แบบวัดค่านิยมทางวัตถุของ Richins และ Dawson (1992) และ Schwartz (1992) เพื่อวัดผลของค่านิยมทางวัตถุต่อสุขภาวะของบุคคล พบสหสัมพันธ์ทางบวกระหว่างวัตถุนิยมและแรงจูงใจในการปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น (Self-enhancement motives)

วัตถุนิยมกับรูปแบบความผูกพันที่ไม่มั่นคง

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ รวมถึงสัมพันธภาพที่พ่อแม่มีต่อเด็กเป็นรากฐานในการสร้างรูปแบบความผูกพันในอนาคต โดยคุณภาพของความสัมพันธ์ในวัยเด็กกับผู้เลี้ยงดูจะส่งผลต่อเจตคติที่บุคคลมีต่อความสัมพันธ์และโครงสร้างทางบุคลิกภาพ (Batholoew, 1993 อ้างถึงในณัฐสุดา เต้พันธ์และวัชรภรณ์ เฟงจิตต์, 2548) Batholoew (1993 อ้างถึงในณัฐสุดา เต้พันธ์และวัชรภรณ์ เฟงจิตต์, 2548) ได้แบ่งรูปแบบความผูกพันออกเป็น 4 มิติ คือรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง รูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวล รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน และรูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว จากการตัดกันของสองมิติคือรูปแบบการคิดที่บุคคลมีต่อตนเองและรูปแบบการคิดที่บุคคลมีต่อผู้อื่น บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงและทะนงตนจะมีรูปแบบการคิดด้านบวกต่อตนเอง แสวงหาความใกล้ชิดจากบุคคลอื่นเมื่อเกิดปัญหาทางใจ แต่บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบทะนงตนจะแตกต่างจากบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงตรงที่มีการประเมินคนอื่นด้านลบ ส่วนบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบวิตกกังวลและหวาดกลัวจะมีความคิดด้านลบเกี่ยวกับตนเองและไม่สามารถแสวงหาความใกล้ชิดจากบุคคลอื่น (Batholoew และ Horowitz, 1991 อ้างถึงในณัฐสุดา เต้พันธ์และวัชรภรณ์ เฟงจิตต์, 2548) ผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับค่านิยมทางวัตถุระหว่างกลุ่มที่มีรูปแบบความผูกพันมั่นคงและไม่มั่นคงของณัฐสุดา เต้พันธ์และวัชรภรณ์ เฟงจิตต์ (2548) พบว่าผู้ที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงมีคะแนนเฉลี่ยของค่านิยมทางวัตถุต่ำกว่าผู้ที่มีรูปแบบความผูกพันแบบไม่มั่นคง (ทะนงตน หวาดกลัว และวิตกกังวล) โดยมีความแตกต่างในระดับนัยสำคัญที่ต่ำกว่า .001 แต่กลับไม่พบความแตกต่างของผู้ที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงและไม่มั่นคงในเจตคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน

งานวิจัยที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ ได้แก่

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรอื่นๆ หนึ่งในนั้นก็คือค่านิยมทางวัตถุ มีหลายงานวิจัยตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Braun & Wicklund (1989) และ Kasser (2002) บ่งชี้ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีสหสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีความรู้สึกด้านลบกับตนเองจะมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ในขณะที่เดียวกันหากบุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีความรู้สึกบวกกับตนเองก็จะมีค่านิยมทางวัตถุ เนื่องจากบุคคลมองว่าการครอบครองหรือการได้มาซึ่งวัตถุสิ่งของเป็นทางออกของปัญหา และเป็นเครื่องมือที่บุคคลใช้เพื่อชดเชยการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เช่นเดียวกับ Deci และ Ryan (1995) ที่มองว่าบุคคลที่มีค่านิยมทางวัตถุ

สูงมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 2 รูปแบบคือ บุคคลจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มองความสามารถของตนในแง่ลบ หรือมีการเห็นคุณค่าในตนเองที่ไม่แน่นอน ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมภายนอก ให้คุณค่ากับความสำเร็จภายนอก การยกย่องชมเชยมากกว่า ความรู้สึกเล็กๆภายใน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยสนับสนุนว่าบุคคลที่มีค่านิยมทางวัตถุสูงมักจะรายงานว่าตนมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Kasser และ Ryan, 2001)

งานวิจัยที่ได้ศึกษาความแตกต่างของค่านิยมทางวัตถุเกี่ยวกับภูมิลำเนา ได้แก่

งานวิจัยของ ไชติรส งามชูเกียรติ, ชัยวรา ชื่นภักดี และ ปาวิฉัตร ขจรเพชร (2553) ศึกษาความแตกต่างของปัจจัยที่เป็นเหตุและเป็นผลของการมีค่านิยมแบบวัตถุนิยม โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในวัยผู้ใหญ่ แบ่งเป็น วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (18-35 ปี) วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (35-60 ปี) และวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย (60 ปีขึ้นไป) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ช่วงอายุ 18-35 ปี มีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่า วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย และเมื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า บุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นตัวแทนของจังหวัดใหญ่ มีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นตัวแทนของจังหวัดเล็ก และเมื่อศึกษาความแตกต่างต่างของค่านิยมทางวัตถุระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ในเมืองและบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเมือง พบว่า บุคคลที่อาศัยอยู่ในเมือง มีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเมือง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางวัตถุกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของปัจจัยที่เป็นเหตุและผลของการมีค่านิยมทางวัตถุ เช่น เพศ ภูมิลำเนา (ในเมืองหรือนอกเมือง)
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมทางวัตถุ การเห็นคุณค่าในตนเอง และภูมิลำเนา

สมมติฐานในการวิจัย

1. การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ
2. บุคคลที่มีอายุอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
  - 1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรจังหวัดเชียงราย ประชากรจังหวัดจันทบุรี ประชากรจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3,525,922 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่
    - ประชากรจังหวัดเชียงราย ในเขตเมืองเทศบาล จำนวน 25 คน นอกเขตเมืองเทศบาล จำนวน 111 คน
    - ประชากรจังหวัดอุบลราชธานี ในเขตเมืองเทศบาล จำนวน 25 คน นอกเขตเมืองเทศบาล จำนวน 181 คน
    - ประชากรจังหวัดจันทบุรี ในเขตเมืองเทศบาล จำนวน 14 คน นอกเขตเมืองเทศบาล จำนวน 44 คน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
  - ตัวแปรต้น คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)
  - ตัวแปรกำกับ คือ ภูมิลำเนา (อาศัยในเขตเมืองเทศบาล หรือ อาศัยนอกเขตเมืองเทศบาล)
  - ตัวแปรตาม คือ ค่านิยมทางวัตถุ (Materialism)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่านิยมทางวัตถุ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลจะให้การครอบครองวัตถุและการได้มาซึ่งวัตถุเป็นศูนย์กลางของชีวิต มองการครอบครองวัตถุเป็นหนทางสู่ความสุขและเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จทั้งของตนเองและผู้อื่น เมื่อบุคคลมีลักษณะเห็นคุณค่าในตนเองสูงไม่ได้หมายความว่า ผู้นั้นดีเลิศ มีลักษณะหยิ่ง อวดดี ดูถูกเหยียดหยามบุคคลอื่น แต่หมายถึงบุคคลยอมรับตนเองและมองเห็นว่าตนเองมีค่า (Rosenberg, 1979) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการตัดสินคุณค่าของตน โดยแสดงผ่านรูปแบบของเจตคติที่มีต่อตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์จากความสำเร็จ และการกระทำต่างๆ ได้บรรลุเป้าหมาย หากสำเร็จจะเกิดความพึงพอใจตนเองและเห็นคุณค่าตนเอง (John, 2000) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการประเมินของแต่ละบุคคล ที่บุคคลจะตัดสินคุณค่าของตนเอง (Coopersmith, 1967)

2. การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความคิดทางบวกหรือทางลบที่บุคคลมีต่อตนเอง เมื่อบุคคลมีลักษณะเห็นคุณค่าในตนเองสูงไม่ได้หมายความว่า ผู้นั้นดีเลิศ มีลักษณะหยิ่ง อวดดี ดูถูกเหยียดหยามบุคคลอื่น แต่หมายถึงบุคคลยอมรับตนเองและมองเห็นว่าตนเองมีค่า (Rosenberg, 1979) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการตัดสินคุณค่าของตน โดยแสดงผ่านรูปแบบของเจตคติที่มีต่อตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์จากความสำเร็จ และการกระทำต่างๆ ได้บรรลุเป้าหมาย หากสำเร็จ จะเกิดความพึงพอใจตนเองและเห็นคุณค่าตนเอง (John, 2000) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการประเมินของแต่ละบุคคล ที่บุคคลจะตัดสินคุณค่าของตนเอง (Coopersmith, 1967)
3. ภูมิลำเนา หมายถึง ถิ่นที่อยู่อันเป็นแหล่งสำคัญ (พจนานุกรมบัณฑิตยสถาน, 2542)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าในตนเองกับค่านิยมทางวัตถุ
2. เพื่อทราบถึงความแตกต่างของค่านิยมทางวัตถุระหว่างเพศหญิงและเพศชาย
3. เพื่อทราบถึงความแตกต่างของค่านิยมทางวัตถุระหว่างบุคคลในเขตเมืองเทศบาลและบุคคลในเขตนอกเมืองเทศบาล
4. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ค่านิยมทางวัตถุ และภูมิลำเนา (ในเมือง หรือ นอกเมือง)

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่านิยมทางวัตถุระหว่างนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองกับนักเรียนที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในจังหวัดเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดจันทบุรี จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2553 ประชากรจังหวัดเชียงรายมีจำนวน 1,198,218 คน ประชากรจังหวัดอุบลราชธานีมีจำนวน 1,813,088 คน และประชากรจังหวัดจันทบุรีมีจำนวน 514,616 คน รวมประชากรทั้งหมด 3,525,922 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในจังหวัดเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดจันทบุรี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและนักเรียนที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง เป็นจำนวนทั้งหมด 400 คน โดยใช้วิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (1967) ได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดได้ที่ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{3,525,922}{1 + 3,525,922 (0.05)^2} \\ &= 399.95 \end{aligned}$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

จากนั้นหากกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด โดยใช้การเทียบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) กลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรในแต่ละเขตของจังหวัดตามตาราง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเทียบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

เขตจังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
จังหวัดเชียงราย	1,198,218	136
- เขตในเมืองเทศบาล	223,725	25
- เขตนอกเมืองเทศบาล	974,493	111
จังหวัดอุบลราชธานี	1,813,088	206
- เขตในเมืองเทศบาล	217,396	25
- เขตนอกเมืองเทศบาล	1,595,692	181
จังหวัดจันทบุรี	514,616	58
- เขตในเมืองเทศบาล	124,147	14
- เขตนอกเมืองเทศบาล	390,469	44
รวม	3,525,922	400

จากนั้นทำการสุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขตจังหวัด ตามสัดส่วนที่คำนวณได้ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนประชากรทั้งหมดของแต่ละจังหวัดตามอัตราที่คำนวณได้ แล้วนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่างตามแต่ละจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนา
2. ตอนที่ 2 มาตรการจัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ ระวีวรรณ ทิพยานนท์ (2551)
3. ตอนที่ 3 มาตรการค่านิยมทางวัตถุของ วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์ (2551)

ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. มาตรฐานการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้วิจัยใช้มาตรฐานการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg (1979) ที่พัฒนาโดย ธีรวิวรรณ ทิพยานนท์ (2551) มีข้อกระทงจำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็นข้อกระทงทางบวก 10 ข้อ และข้อกระทงทางลบ 10 ข้อ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .843

ตัวอย่างข้อกระทงทางบวก

- โดยทั่วไปฉันรู้สึกพึงพอใจตนเอง
- ฉันรู้สึกว่าฉันมีคุณลักษณะที่ดีหลายอย่าง
- ฉันสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีเท่ากับคนอื่น

ตัวอย่างข้อกระทงทางลบ

- ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่พิเศษและมีคุณค่าพอที่ทุกคนให้ความสนใจ
- บางครั้งฉันคิดว่าฉันเป็นคนไม่เอาไหนเลย
- ฉันรู้สึกว่าฉันมีสิ่งให้น่าภูมิใจไม่มากนัก

ลักษณะของมาตรฐานการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นมาตรฐานการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) ที่ให้ผู้ตอบอ่านและพิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นตรงกับตัวเองเพียงไร มีการประเมิน 5 ระดับและมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนในข้อกระทงทางบวก

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน
4	หมายถึง	เห็นด้วย
5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนในข้อกระทงทางลบ

1	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	เห็นด้วย

3	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอกๆกัน
4	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
5	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขั้นตอนการพัฒนามาตรวัด

1. ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดขึ้นโดยปรับปรุงข้อกระทงและปรับปรุงมาตรวัดให้เป็นมาตรประเมินค่าแบบลิเคิร์ต 5 ระดับ โดยนำมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองจากแนวคิดของ Rosenberg (1979) ที่พัฒนาโดย ธีวีวรรณ ทิทยานนท์ (2551) ซึ่งเป็นมาตรประเมินค่าแบบลิเคิร์ต 7 ระดับ มาปรับปรุงใหม่ให้เป็น 5 ระดับ คือ ตั้งแต่ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จนถึง 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง มาตรวัดแบ่งเป็นข้อกระทงทางบวก 10 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 1, 3, 4, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 20) และข้อกระทงทางลบ 10 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 2, 5, 6, 7, 8, 13, 14, 15, 18, 19) รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ
2. ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของมาตรวัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาว่าข้อกระทงแต่ละข้อที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองหรือไม่ และพิจารณาความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาของแต่ละข้อกระทง โดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอว่าควรปรับปรุงภาษาของข้อกระทงจำนวน 3 ข้อ
3. ผู้วิจัยนำมาตรวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 103 คน และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมข้ออื่นๆในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้
4. วิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อกระทงด้วยวิธีการหากลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วคำนวณโดยใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ จากข้อกระทง 20 ข้อ พบว่าทุกข้อกระทงผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ทั้งหมด
5. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อ กับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในมาตรวัดทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ พบว่า ข้อกระทงผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .843

6. คำนวณค่าความเที่ยงของมาตรวัดด้วยวิธีความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) จากข้อกระทงทั้งหมดที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ทั้งฉบับเท่ากับ .843

การแปลผลคะแนน

คะแนนสูง หมายถึง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง คะแนนต่ำ หมายถึง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

2. มาตรวัดค่านิยมทางวัตถุ

ผู้วิจัยใช้มาตรวัดค่านิยมทางวัตถุของ Richin และ Dawson (1992) พัฒนาโดย วันวิสาข์ เอกภรณ์พงษ์ (2551) มีข้อกระทงจำนวน 15 ข้อ เป็นข้อกระทงทางบวกทั้งหมด ข้อกระทงสามารถจำแนกได้ 3 องค์ประกอบย่อย คือ องค์ประกอบตัดสินความสำเร็จจากการครอบครองวัตถุสิ่งของ (Success) องค์ประกอบมีศูนย์กลางของชีวิตที่การได้ครอบครองวัตถุสิ่งของ (Centrality) และองค์ประกอบถือการครอบครองวัตถุสิ่งของเป็นหนทางสู่ความสุข (Happiness) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค เท่ากับ .872

ลักษณะมาตรเป็นมาตรรวมการประเมินค่าแบบลิเคิร์ต (Likert scale) ที่ให้ผู้ตอบอ่านและพิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นตรงกับตัวเองเพียงไร มีการประเมิน 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
3	หมายถึง	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอกัน
4	หมายถึง	เห็นด้วย
5	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างข้อกระทงมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุในองค์ประกอบตัดสินความสำเร็จจากการครอบครองวัตถุสิ่งของ (Success)

- ข้าวของเครื่องใช้ราคาแพงเป็นสิ่งชี้วัดความสำเร็จสำหรับฉัน
- ฉันเชื่อว่าความสำเร็จของคนตัดสินได้จากการเป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ

ตัวอย่างข้อกระทงมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุในองค์ประกอบมีศูนย์กลางของชีวิตที่การได้

ครอบครองวัตถุสิ่งของ (Centrality)

- ฉันมักกระตือรือร้นที่จะได้เป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ
- ฉันชอบชีวิตที่หรูหราฟู่ฟ่า

ตัวอย่างข้อกระทงมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุในองค์ประกอบถือการครอบครองวัตถุสิ่งของเป็น

หนทางสู่ความสุข (Happiness)

- ชีวิตของฉันน่าจะดีขึ้น หากฉันได้ครอบครองสิ่งที่ยังไม่มี
- ฉันมีความสุขทุกครั้งเมื่อได้เป็นเจ้าของสิ่งของชิ้นใหม่

ขั้นตอนการพัฒนามาตร

1. ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดขึ้นโดยปรับปรุงและแก้ไขข้อกระทงจากแนวคิดของ Richin และ Dawson (1992) พัฒนาโดย วันวิสาข์ เอกกรณ์พงษ์ (2551) เป็นข้อกระทงทางบวกทั้งหมด ข้อกระทงสามารถจำแนกได้ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบตัดสินความสำเร็จจากการครอบครองวัตถุสิ่งของ (Success) จำนวน 4 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 6, 9, 13, 15) องค์ประกอบมีศูนย์กลางของชีวิตที่การได้ครอบครองวัตถุสิ่งของ (Centrality) จำนวน 6 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 2, 3, 5, 7, 10, 12) และองค์ประกอบถือการครอบครองวัตถุสิ่งของเป็นหนทางสู่ความสุข (Happiness) จำนวน 5 ข้อ (ได้แก่ ข้อ 1, 4, 9, 11, 14) รวมทั้งสิ้น 15 ข้อ

2. ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของมาตรวัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาว่าข้อกระทงแต่ละข้อมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทางวัตถุหรือไม่ และพิจารณาความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาของแต่ละข้อกระทง โดยผู้ทรงคุณวุฒิเสนอว่าควรปรับปรุงภาษาของข้อกระทงจำนวน 4 ข้อ

3. ผู้วิจัยนำมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ทดลอง (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 103 คน และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation) กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

4. วิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อกระทงด้วยวิธีการหากลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วคำนวณโดยใช้สถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ จากข้อกระทง 15 ข้อ พบว่าทุกข้อกระทงผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ทั้งหมด

5. คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ พบว่า ข้อกระทงทั้ง 15 ข้อ ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ทุกข้อ โดยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .872

6. คำนวณความเที่ยง (Reliability) ของมาตรวัดด้วยวิธีความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) จากข้อกระทงทั้งหมดที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ทั้งฉบับเท่ากับ .872

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อไปยังโรงเรียนที่ต้องการไปเก็บแบบสอบถาม
2. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และส่งหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลพร้อมตัวอย่างแบบสอบถาม 1 ฉบับไปยังโรงเรียนที่ขออนุญาตเก็บข้อมูล
3. เก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พร้อมอธิบายวิธีการทำแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดดำเนินการโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows โดยมีขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Pearson Product Moment of Correlation เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Independent t - test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมืองของค่านิยมทางวัตถุ

บทที่ 3

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดจันทบุรี แบ่งเป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง จำนวนทั้งหมด 400 คน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ ความแตกต่างของการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง และความแตกต่างของค่านิยมทางวัตถุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง

คณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล นำข้อมูลที่ได้นำเสนอด้วยสถิติเชิงพรรณนา สรุปลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ตามสมมติฐาน ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง และบุคคลที่มีอาชีพอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Pearson's product moment correlation) และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง (Independent t - test) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ และภูมิลำเนา

		ชาย		หญิง		รวม		
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
อายุ	17	36	9.00	55	13.75	91	22.75	
	18	105	26.25	180	45.00	285	71.25	
	19	12	3.00	11	2.75	23	5.75	
	20	1	0.25	0	0	1	0.25	
รวม		154	38.50	246	61.50	400	100.00	
ภูมิลำเนา	จังหวัดเชียงราย	ในเขตเมือง	10	2.50	15	3.75	25	6.25
		นอกเขตเมือง	54	13.50	57	14.25	111	27.75
	จังหวัดอุบลราชธานี	ในเขตเมือง	8	2.00	17	4.25	25	6.25
		นอกเขตเมือง	56	14.00	125	31.25	181	45.25
	จังหวัดจันทบุรี	ในเขตเมือง	7	1.75	7	1.75	14	3.50
		นอกเขตเมือง	19	4.75	25	6.25	44	11.00
รวม		154	38.50	246	61.50	400	100.00	

จากตารางที่ 1 เป็นจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 400 คน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของอายุ เท่ากับ 17.84 ปี

จากการแจกแจงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน เป็นเพศชายจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 เป็นเพศหญิงจำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 61.50

เมื่อจำแนกตามภูมิลำเนา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตนอกเมืองจังหวัดอุบลราชธานีคิดเป็นร้อยละ 45.25 รองลงมา มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตนอกเมืองจังหวัดเชียงราย คิดเป็นร้อยละ 27.75

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product – Moment correlation Coefficient) โดยนำคะแนนค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ มาหาความสัมพันธ์

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ

	ค่านิยมทางวัตถุ ($M = 41.65, SD = 8.61$)
การเห็นคุณค่าในตนเอง ($M = 70.87, SD = 7.89$)	-.214**

** $p < .01$

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเอง เท่ากับ 70.87 และคะแนนค่าเฉลี่ยของค่านิยมทางวัตถุ เท่ากับ 41.65

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง ($M = 70.87, SD = 7.89$) มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ ($M = 41.65, SD = 8.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -.214

สมมติฐานข้อที่ 2 บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 เป็นการทดสอบความแตกต่างด้วยสถิติทีแบบกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t-test Independent groups) โดยนำคะแนนเฉลี่ยระหว่างตัวแปรค่านิยมทางวัตถุระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง และบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง มาเปรียบเทียบความแตกต่าง

ตารางที่ 4 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างที่ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ

		<i>n</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>
ค่านิยมทาง	ในเขตเมือง	64	43.81	8.43	2.204*
วัตถุ	นอกเขตเมือง	336	41.24	8.59	

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีค่าเฉลี่ยของค่านิยมทางวัตถุ เท่ากับ 43.81 ซึ่งสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง โดยมีค่าเฉลี่ยของค่านิยมทางวัตถุ เท่ากับ 41.24

จากการวิเคราะห์เพื่อหาความแตกต่างของตัวแปรค่านิยมทางวัตถุระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง และบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง พบว่า บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ($n = 64, M = 43.81, SD = 8.43$) มีค่านิยมทางวัตถุแตกต่างจาก บุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง ($n = 336, M = 41.24, SD = 8.59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า t เท่ากับ 2.204

บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ และความแตกต่างระหว่างค่านิยมทางวัตถุของบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง

สมมติฐานข้อที่ 1 การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ

พบว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Braun & Wicklund (1989) และ Kasser (2002) ที่ว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีผลสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีความรู้สึกด้านลบกับตนเองจะมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ในขณะที่เดียวกันหากบุคคลมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีความรู้สึกบวกกับตนเองก็จะมีค่านิยมทางวัตถุ เนื่องจากบุคคลมองว่าการครอบครองหรือการได้มาซึ่งวัตถุสิ่งของเป็นทางออกของปัญหา และเป็นเครื่องมือที่บุคคลใช้เพื่อชดเชยการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เช่นเดียวกับ Deci และ Ryan (1995) ที่พบว่าบุคคลที่มีค่านิยมทางวัตถุสูงมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาในด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง 2 รูปแบบคือ บุคคลจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มองความสามารถของตนในแง่ลบ หรือมีการเห็นคุณค่าในตนเองที่ไม่แน่นอน ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมภายนอก ให้คุณค่ากับความสำเร็จภายนอก การยกย่องชมเชยมากกว่าความรู้สึกดีๆภายใน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยสนับสนุนว่าบุคคลที่มีค่านิยมทางวัตถุสูงมักจะรายงานว่าตนมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

สมมติฐานข้อที่ 2 บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง

พบว่าผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของไซตริส งามชูเกียรติ, ชั้ววา ชื่นภักดี และ ปาริฉัตร ขจรเพชร (2553) ที่ศึกษาความแตกต่างของปัจจัยที่เป็นเหตุและเป็นผลของการมีค่านิยมแบบวัตถุนิยม โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในวัยผู้ใหญ่ แบ่งเป็น วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (18-35 ปี) วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง (35-60 ปี) และวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย (60 ปีขึ้นไป) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ช่วงอายุ 18-35 ปี มีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่า วัยผู้ใหญ่ตอนกลาง และวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย และเมื่อศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับถิ่นที่อยู่อาศัย พบว่า บุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นตัวแทนของจังหวัด

ใหญ่ มีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นตัวแทนของจังหวัดเล็ก และเมื่อศึกษาความแตกต่างต่างของค่านิยมทางวัตถุระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ในเมืองและบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเมือง พบว่า บุคคลที่อาศัยอยู่ในเมือง มีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่า บุคคลที่อาศัยอยู่นอกเมือง

สรุปงานวิจัยพบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับค่านิยมทางวัตถุ โดยตัวแปรทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีค่านิยมทางวัตถุต่ำ และบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีค่านิยมทางวัตถุสูง และเมื่อเปรียบเทียบค่านิยมทางวัตถุระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง พบว่า บุคคลทั้งสองกลุ่มมีค่านิยมทางวัตถุแตกต่างกัน โดยบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของค่านิยมทางวัตถุของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตเมืองและนอกเขตเมือง

สมมติฐานการวิจัย

3. การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ
4. บุคคลที่มีอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง

กลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างชั้นสร้างเครื่องมือ
 ในขั้นพัฒนามาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองและมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุ ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดจันทบุรี จำนวน 103 คน
2. กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย
 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดจันทบุรี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียนที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและนักเรียนที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง เป็นจำนวนทั้งหมด 400 คน
  - จังหวัดเชียงรายทั้งหมด 136 คน แบ่งเป็น ในเขตเมืองจำนวน 25 คน นอกเขตเมืองจำนวน 111 คน
  - จังหวัดอุบลราชธานีทั้งหมด 206 คน แบ่งเป็น ในเขตเมืองจำนวน 25 คน นอกเขตเมืองจำนวน 181 คน
  - จังหวัดจันทบุรีทั้งหมด 58 คน แบ่งเป็น ในเขตเมืองจำนวน 14 คน นอกเขตเมืองจำนวน 44 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนา

ตอนที่ 2 มาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ ระวังวรรณ ทิพยานนท์ (2551)

ตอนที่ 3 มาตรการวัดค่านิยมทางวัตถุของวันวิสาข์ เอกกรณ์พงษ์ (2551)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดดำเนินการโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows โดยมีขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติ การแจกแจงความถี่และร้อยละ
5. วิเคราะห์สหสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Pearson's Product Moment of Correlation เพื่อหาสหสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Independent t - test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมืองของค่านิยมทางวัตถุ

ผลการวิจัย

1. การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมทางวัตถุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. บุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมีค่านิยมทางวัตถุสูงกว่าบุคคลที่อาศัยอยู่นอกเขตเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. การศึกษาในอนาคตควรศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมอื่นๆที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองและค่านิยมทางวัตถุ
2. ควรศึกษาเจาะจงค่านิยมทางวัตถุด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ค่านิยมทางวัตถุที่เป็นเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ ค่านิยมทางวัตถุที่ต่อสินค้าแบรนด์เนม เป็นต้น

3. อาจศึกษาโดยแบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น การเห็นคุณค่าในตนเองโดยนัย และการเห็นคุณค่าในตนเองที่รับรู้ (Implicit and Explicit Self Esteem) ในการทำนายว่าการเห็นคุณค่าในตนเองแบบใดส่งอิทธิพลต่อค่านิยมทางวัตถุมากกว่ากัน

4. ควรเก็บกลุ่มตัวอย่างให้กว้างและหลากหลายมากขึ้น ทั้งเพศ อายุ ระดับการศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชนิตา จันแก้ว. (2547). การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของคนโสดและคนที่สมรสแล้วในวัยผู้ใหญ่ตอนกลางในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวณพิศ สันติโรจน์ประไพ. (2534). การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นที่มีการรับรู้บทบาททางเพศแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวรา ชื่นภักดี และคณะ. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุนิยมและสุขภาวะทางจิต. ปรินญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐสุดา เต็มพันธ์ และวัชรภรณ์ เฟ่งจิตต์. (2548). รูปแบบความผูกพัน ค่านิยมทางวัตถุ และเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัย คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะวดี ตันติขานาญกุล. (2550). การเห็นคุณค่าในตนเองของพนักงานชายหญิงวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่มีความพึงพอใจในการทำงานต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณราย ทรรศยะประภา. (2548). จิตวิทยาประยุกต์ในชีวิตและในการทำงาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญพร ลิ้มวงศ์. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความพึงพอใจในการทำงานในงานที่แตกต่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แพรวไพลิน ลัคนทิน. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความไม่พึงพอใจในรูปลักษณ์และระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ ทิทยานนท์. (2551). ผลของการเห็นคุณค่าแห่งตน การรับรู้โอกาสเลือก และการชี้้นำต่อการเกิดความไม่คล่องจองของปัญญา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชניים แก้วคำศรี. (2545). ความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพัน การเห็นคุณค่าในตนเองและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชร ทรัพย์มี. (2528). ทฤษฎีและการบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันวิสาข์ เอกกรณ์พงษ์. (2551). บทบาทของการเพิ่มคุณค่าให้ตนเองในการส่งผ่านความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความหลงตนเองและวัตถุนิยม. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยาสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพิศ ไชยกิจ. (2536). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สถิต ภัศระ. (2535). ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อรชума พุ่มสวัสดิ์. (2539). การเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบที่แตกต่างกัยตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Bass, B.M. (1960). *Leadership, psychology, and organization behavior*. New York: Harper Brothers.

Bartholomew, K., & Horowitz, L.M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61: 226-244.

Berk, Laura. E. (1989). *Child development*. Boston: Allyn and Bacon

- Bearden, W. O., Netemeyer, R. G., & Mobley, M. F. (1993). *Handbook of marketing scales : multi-item measures for marketing and consumer behavior research*. California: Newbury Park.
- Belk, R. W., & Ger, G., (1989). Cross-cultural differences in materialism. *Journal of Economic Psychology*, 17, 55-77.
- Braun, O. L., & Wicklund, R. A., (1989). Psychological antecedents of conspicuous consumption. *Journal of Economic Psychology*, 10, 161-187.
- Burnside, I. M. and other. (1979). *Psychology caring throughout the lifespan*. New York: McGraw-Hill.
- Cemalcilar, Z., & Karabati, V., (2010). Values, Materialism, and well-being: A study with Turkish university students. *Journal of Economic Psychology*, 31, 624-633
- Christopher, A. N., Marek, P., & Carroll, S. M., (2004). Materialism and attitudes toward money: An exploratory investigation. *Individual Differences Research*, 2(2), 109-117.
- Christopher, A. N., et al., (2005). Materialism and Self-presentational styles. *Journal of Personality and Individual Differences*, 38, 137-149.
- Christopher, A. N., et al., (2006). Beliefs about one's own death, personal insecurity, and materialism. *Journal of Personality and Individual Differences*, 40, 441-451.
- Craig, Lan. (1987). *Primary school management in action*. Great Britain: Longman.
- Coopersmith, S. (1981). *The antecedents of self-esteem*. Palo Alto: California Consulting Psychologist Press.
- Coopersmith, S. (1984). *SEI: self-esteem inventories*. Palo Alto: California Consulting Psychologist Press.
- Eastman, J. K., Fredenberger, B., Campell, D., & Calvart, S., (1997). The relationship between Status consumption and materialism: A cross-cultural comparison of Chinese, Mexican, and American students. *Journal of Marketing: Theory and Practice*, 5(1), 52-66.

- Feeney, J. A. & Noller, P. (1990). Attachment style as a prediction of adult romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58: 281-291.
- Flouri, E. (2004). Exploring the relationship between mother's and father's parenting practices and children's materialist values. *Journal of Economic Psychology*, 25, 743-752.
- Giddens, J. L., Schermer, J. A., & Vernon, P. A., (2009). Material values are largely in the family: A twin study of genetic and environmental contributions to materialism. *Journal of Personality and Individual Differences*, 46, 428-431.
- Goldberg, M. E., Gorn, G.J., Peracchio, L. A., & Bamossy, G. (2003). Understanding materialism among youth. *Journal of Consumer Psychology*, 13(3), 278-288.
- Gurney, Peter. W. (1988). *Self-esteem in Children with special education needs*. London: Routledge.
- Hall, D.T. and Foster, L.W. (1977). A Psychological success cycle and goal setting: Goal, performance, and attitudes. *Academy of Management Journal*. 20(2), 282-290
- Hamachek, D.(1995). *Psychology in teaching , learning, and growth (5th ed.)*. Boston: Allyn and Bacon.
- Kasser, T., & Ryan, R. M., (1993). A dark side of the American dream: Correlates of financial success as a central life aspiration. *Journal of Personality and Social Psychology*, 65-2, 410-422.
- Kasser, T., & Kasser, V. G. (2001). The dreams of people high and low in materialism. *Journal of Economics Psychology*, 22, 693-719.
- Meyers, S. A. (1998). Personality correlates of adult attachment style. *Journal of Social Psychology*, 138: 407-409

Park, J. K., & John, D. R. (2011). More than meets the eye: The influence of implicit and explicit self-esteem on materialism. *Journal of Consumer Psychology*, 21(1), 73-87.

Richins, M. L., & Dawson, S. (1992). A consumer values orientation for materialism and its measurement: Scale development and validation. *Journal of Consumer Research*, 19(3), 303-316.

Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York: Basic Books.

Schwartz, Morry Avrum Joel. (1988). Jewish adolescent self-esteem in contemporary society. *Dissertation Abstracts International*, 48(9), 2804.

Watson, J. J., (1998). Materialism and debt: A study of current attitudes and behaviors. *Advance in Consumer Research*, 30(1), 72-91.

Watson, J. J., (2003). The relationship of materialism to spending tendencies, saving, and debt. *Journal of Economics Psychology*, 24, 723-739.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบมาตรฐานวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และค่านิยมทางวัตถุ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์
  - อาจารย์คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. อาจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์
  - อาจารย์คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. อาจารย์ ดร.วัชรภรณ์ บุญญศิริวัฒน์
  - อาจารย์คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ทั้งหมดในมาตร (Corrected Item-Total Correlation - CITC) ของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรในขั้นสร้าง (N=103)

ข้อ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง-ต่ำ							CITC (N=103) 20 ข้อ	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์
		กลุ่มสูง (n=36)		กลุ่มต่ำ (n=30)		ค่า t	ค่า p	ผ่าน ค่า t		
		M	SD	M	SD					
1	+	4.28	.659	3.60	.724	3.98***	.000	✓	0.371	ผ่าน
2	-	3.33	.862	2.30	.877	4.81***	.000	✓	0.445	ผ่าน
3	+	3.78	.637	3.13	.629	4.12***	.000	✓	0.396	ผ่าน
4	+	4.08	.604	3.20	.714	5.45***	.000	✓	0.536	ผ่าน
5	-	3.58	.906	2.63	.669	4.76***	.000	✓	0.472	ผ่าน
6	-	4.19	.710	2.77	.858	7.40***	.000	✓	0.625	ผ่าน
7	-	3.36	1.175	2.30	.750	4.44***	.000	✓	0.424	ผ่าน
8	-	4.528	.6088	2.861	.6190	10.99***	.000	✓	0.698	ผ่าน
9	+	4.22	.722	3.50	.572	4.44***	.000	✓	0.519	ผ่าน
10	+	3.78	.898	3.03	.890	3.37**	.001	✓	0.305	ผ่าน
11	+	4.14	.798	3.50	.777	3.28**	.002	✓	0.278	ผ่าน
12	+	4.250	.6037	3.600	.8137	3.72***	.000	✓	0.374	ผ่าน
13	-	3.81	.749	2.57	.679	6.98***	.000	✓	0.602	ผ่าน
14	-	4.36	.639	2.70	.988	7.93***	.000	✓	0.584	ผ่าน
15	-	4.36	.867	3.47	1.042	3.81***	.000	✓	0.248	ผ่าน
16	+	4.39	.645	3.70	1.088	3.05**	.004	✓	0.293	ผ่าน

ตารางที่ 6 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆทั้งหมดในมาตร (Corrected Item-Total Correlation - CITC) ของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรในขั้นสร้าง (N=103)

ข้อ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง-ต่ำ							CITC (N=103) 20 ข้อ	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์
		กลุ่มสูง (n=36)		กลุ่มต่ำ (n=30)		ค่า t	ค่า p	ผ่าน ค่า t		
		M	SD	M	SD					
17	+	4.331	.5868	3.500	.6823	5.32***	.000	✓	0.405	ผ่าน
18	-	4.06	.984	3.37	.928	2.91**	.005	✓	0.252	ผ่าน
19	-	3.306	.6684	2.398	.6732	5.47***	.000	✓	0.446	ผ่าน
20	+	3.478	.8074	3.067	.6915	2.20*	.032	✓	0.223	ผ่าน
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค									.843	

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$ (critical $r = .164$, $df = 100$)

ภาคผนวก ค

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ทั้งหมดในมาตร (Corrected Item-Total Correlation - CITC) ของมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรในขั้นสร้าง (N=103)

ข้อ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง-ต่ำ							CITC (N=103) 20 ข้อ	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์
		กลุ่มสูง (n=30)		กลุ่มต่ำ (n=31)		ค่า t	ค่า p	ผ่านค่า t		
		M	SD	M	SD					
องค์ประกอบด้านความสำเร็จ										
6	+	2.63	1.033	1.45	.624	5.385	.000	✓	.468	ผ่าน
9	+	3.13	1.106	1.84	.735	5.402	.000	✓	.492	ผ่าน
13	+	3.000	.9097	1.323	.5408	8.788	.000	✓	.628	ผ่าน
15	+	3.37	.964	1.84	1.068	5.860	.000	✓	.518	ผ่าน
องค์ประกอบด้านความเป็นศูนย์กลาง										
2	+	3.97	.669	2.97	.836	5.143	.000	✓	.371	ผ่าน
3	+	3.53	.730	2.32	.979	5.459	.000	✓	.535	ผ่าน
5	+	3.10	.759	1.71	.783	7.040	.000	✓	.595	ผ่าน
7	+	3.434	1.0722	2.582	1.1485	2.995	.004	✓	.398	ผ่าน
10	+	4.03	.809	2.35	1.050	7.007	.000	✓	.593	ผ่าน
12	+	3.17	1.085	1.71	.973	5.525	.000	✓	.494	ผ่าน
องค์ประกอบด้านความสุข										
1	+	3.73	.868	2.42	1.025	5.392	.000	✓	.474	ผ่าน
4	+	3.63	.964	2.58	.886	4.442	.000	✓	.475	ผ่าน
8	+	4.20	.664	2.65	1.018	7.086	.000	✓	.596	ผ่าน
11	+	4.13	.730	2.65	.985	6.686	.000	✓	.579	ผ่าน
14	+	3.97	.809	2.13	.957	8.087	.000	✓	.587	ผ่าน
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค									.872	

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$ (critical $r = .164$, $df = 100$)

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจว่านักเรียน นักศึกษา มีมุมมองและความรู้สึกต่อตนเองอย่างไร ซึ่งไม่มีผลกระทบใดๆต่อท่าน และคำถามต่างๆ ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด โดยผู้วิจัยขอรับรองว่า ข้อมูลต่างๆที่ได้รับจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการนำเสนอข้อมูลเป็นรายบุคคล แต่จะนำเสนอเป็นภาพรวม และใช้เพื่อประกอบการทำงานวิจัยเท่านั้น จึงขอความกรุณาท่านตอบคำถามต่อไปนี้ให้ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 4 หน้า แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสำรวจตนเองเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

ตอนที่ 3 แบบสำรวจตนเองเกี่ยวกับค่านิยมทางวัตถุ

ดังนั้นจึง ขอความกรุณาให้ท่านตอบคำถามให้ครบทุกตอน และทุกข้อ

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง และใส่เครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. กำลังศึกษาอยู่ .....
4. ภูมิลำเนา จังหวัด..... อำเภอ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสำรวจตนเองเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ○ ในช่องตัวเลขที่ท่านคิดว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด ข้อละหนึ่งตัวเลือก โดยแต่ละข้อ จะไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	โดยทั่วไปฉันรู้สึกพึงพอใจตนเอง	1	2	3	4	5
2	บางครั้งฉันคิดว่าฉันเป็นคนไม่เอาไหนเลย	1	2	3	4	5
3	ฉันรู้สึกว่าฉันมีคุณลักษณะที่ดีหลายอย่าง	1	2	3	4	5
4	ฉันสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีเท่ากับคนอื่น	1	2	3	4	5
5	ฉันรู้สึกว่าฉันมีสิ่งให้น่าภูมิใจไม่มากนัก	1	2	3	4	5
6	บางครั้งฉันรู้สึกว่าฉันเป็นคนที่ไร้ประโยชน์	1	2	3	4	5
7	ฉันอยากมีความเชื่อมั่นในตนเองให้มากกว่านี้	1	2	3	4	5
8	สรุปแล้วฉันรู้สึกว่าตนเองค่อนข้างล้มเหลวในชีวิต	1	2	3	4	5
9	ฉันมีเจตคติที่ดีต่อตัวเอง	1	2	3	4	5
10	ถึงฉันจะทำอะไรผิด เพื่อน ๆ ก็จะเข้าใจฉัน	1	2	3	4	5
11	ฉันเข้ากับคนได้ง่าย	1	2	3	4	5
12	ฉันสามารถยอมรับความผิดพลาดที่ฉันทำขึ้น	1	2	3	4	5
13	ฉันมักทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างดูยุ่งยากมากขึ้น	1	2	3	4	5
14	ฉันรู้สึกว่า ถึงฉันจะหายไป ก็ไม่มีใครสังเกตเห็น	1	2	3	4	5
15	การหนีปัญหาเป็นทางออกที่ดีสำหรับฉันทางหนึ่ง	1	2	3	4	5
16	ฉันชอบการเป็นตัวของตัวเอง	1	2	3	4	5
17	เมื่อฉันเกิดปัญหา ฉันรู้ว่าเพื่อน ๆ จะคอยให้กำลังใจฉัน	1	2	3	4	5
18	ฉันต้องทำในสิ่งที่ไม่เป็นตนเองเพื่อให้กลุ่มเพื่อนยอมรับ	1	2	3	4	5
19	คนส่วนใหญ่รอบ ๆ ตัวฉันดูเหมือนจะดีกว่าฉัน	1	2	3	4	5
20	ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่พิเศษและมีคุณค่าพอที่ทุกคนให้ความสนใจ	1	2	3	4	5

ตอนที่ 3 แบบสำรวจตนเองเกี่ยวกับค่านิยมทางวัตถุ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ○ ในช่องตัวเลขที่ท่านคิดว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด ข้อละหนึ่งตัวเลือก โดยแต่ละข้อ จะไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	คำถาม	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอๆกัน	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	ชีวิตของฉันน่าจะดีขึ้นหากฉันได้ครอบครองสิ่งที่ยังไม่มี	1	2	3	4	5
2	ฉันมักกระตือรือร้นที่จะได้เป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ	1	2	3	4	5
3	ฉันชื่นชมคนที่มีบ้าน มีรถ และเสื้อผ้าหรูหราราคาแพง	1	2	3	4	5
4	บางครั้งฉันรู้สึกหงุดหงิดที่ฉันไม่สามารถหาเงินมาซื้อของทุกอย่างที่ฉันต้องการได้	1	2	3	4	5
5	ฉันชอบชีวิตที่หรูหราฟู่ฟ่า	1	2	3	4	5
6	ข้าวของเครื่องใช้ราคาแพงเป็นสิ่งชี้วัดความสำเร็จสำหรับฉัน	1	2	3	4	5
7	การซื้อของทำให้ฉันมีความสุขมาก	1	2	3	4	5
8	ฉันน่าจะมีความสุขมากขึ้นถ้าฉันสามารถหาเงินมาซื้อของได้มากกว่านี้	1	2	3	4	5
9	ฉันเชื่อว่าความสำเร็จของคนตัดสินได้จากการเป็นเจ้าของสิ่งต่างๆ	1	2	3	4	5
10	ฉันมักนึกถึงสิ่งของต่างๆที่อยากได้	1	2	3	4	5
11	ฉันมีความสุขทุกครั้งเมื่อได้เป็นเจ้าของสิ่งของชิ้นใหม่	1	2	3	4	5
12	ฉันชอบสินค้าแบรนด์เนม	1	2	3	4	5
13	ฉันวัดความสำเร็จของคนอื่นจากข้าวของเงินทองที่คนนั้นมี	1	2	3	4	5
14	การมีเงินมากๆเพื่อซื้อของที่อยากได้ทำให้ฉันมีความสุข	1	2	3	4	5
15	ฉันเชื่อว่าข้าวของเงินทองเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความสำเร็จในชีวิต	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ข

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ทั้งหมดในมาตร (Corrected Item-Total Correlation - CITC) ของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรในขั้นสร้าง (N=103)

ข้อ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง-ต่ำ							CITC (N=103) 20 ข้อ	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์
		กลุ่มสูง (n=36)		กลุ่มต่ำ (n=30)		ค่า t	ค่า p	ผ่าน ค่า t		
		M	SD	M	SD					
1	+	4.28	.659	3.60	.724	3.98***	.000	✓	0.371	ผ่าน
2	-	3.33	.862	2.30	.877	4.81***	.000	✓	0.445	ผ่าน
3	+	3.78	.637	3.13	.629	4.12***	.000	✓	0.396	ผ่าน
4	+	4.08	.604	3.20	.714	5.45***	.000	✓	0.536	ผ่าน
5	-	3.58	.906	2.63	.669	4.76***	.000	✓	0.472	ผ่าน
6	-	4.19	.710	2.77	.858	7.40***	.000	✓	0.625	ผ่าน
7	-	3.36	1.175	2.30	.750	4.44***	.000	✓	0.424	ผ่าน
8	-	4.528	.6088	2.861	.6190	10.99***	.000	✓	0.698	ผ่าน
9	+	4.22	.722	3.50	.572	4.44***	.000	✓	0.519	ผ่าน
10	+	3.78	.898	3.03	.890	3.37**	.001	✓	0.305	ผ่าน
11	+	4.14	.798	3.50	.777	3.28**	.002	✓	0.278	ผ่าน
12	+	4.250	.6037	3.600	.8137	3.72***	.000	✓	0.374	ผ่าน
13	-	3.81	.749	2.57	.679	6.98***	.000	✓	0.602	ผ่าน
14	-	4.36	.639	2.70	.988	7.93***	.000	✓	0.584	ผ่าน
15	-	4.36	.867	3.47	1.042	3.81***	.000	✓	0.248	ผ่าน
16	+	4.39	.645	3.70	1.088	3.05**	.004	✓	0.293	ผ่าน

ตารางที่ 7 (ต่อ) ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆทั้งหมดในมาตร (Corrected Item-Total Correlation - CITC) ของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของมาตรในขั้นสร้าง (N=103)

ข้อ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง-ต่ำ							CITC (N=103) 20 ข้อ	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์
		กลุ่มสูง (n=36)		กลุ่มต่ำ (n=30)		ค่า t	ค่า p	ผ่าน ค่า t		
		M	SD	M	SD					
17	+	4.331	.5868	3.500	.6823	5.32***	.000	✓	0.405	ผ่าน
18	-	4.06	.984	3.37	.928	2.91**	.005	✓	0.252	ผ่าน
19	-	3.306	.6684	2.398	.6732	5.47***	.000	✓	0.446	ผ่าน
20	+	3.478	.8074	3.067	.6915	2.20*	.032	✓	0.223	ผ่าน
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค									.843	

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$ (critical $r = .164$, $df = 100$)

ภาคผนวก ค

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อกระทงรายข้อ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนข้อระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยการทดสอบค่าที (*t*-test) และหาสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ทั้งหมดในมาตร (*Corrected Item-Total Correlation - CITC*) ของมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (*Cronbach's alpha coefficient*) ของมาตรในชั้นสร้าง (*N=103*)

ข้อ	ทิศทาง	การวิเคราะห์ข้อกระทงวิธีกลุ่มสูง-ต่ำ						CITC (<i>N=103</i>) 20 ข้อ	ข้อที่ผ่าน การ วิเคราะห์	
		กลุ่มสูง (<i>n=30</i>)		กลุ่มต่ำ (<i>n=31</i>)		ค่า <i>t</i>	ค่า <i>p</i>			ผ่านค่า <i>t</i>
		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>					
องค์ประกอบด้านความสำเร็จ										
6	+	2.63	1.033	1.45	.624	5.385	.000	✓	.468	ผ่าน
9	+	3.13	1.106	1.84	.735	5.402	.000	✓	.492	ผ่าน
13	+	3.000	.9097	1.323	.5408	8.788	.000	✓	.628	ผ่าน
15	+	3.37	.964	1.84	1.068	5.860	.000	✓	.518	ผ่าน
องค์ประกอบด้านความเป็นศูนย์กลาง										
2	+	3.97	.669	2.97	.836	5.143	.000	✓	.371	ผ่าน
3	+	3.53	.730	2.32	.979	5.459	.000	✓	.535	ผ่าน
5	+	3.10	.759	1.71	.783	7.040	.000	✓	.595	ผ่าน
7	+	3.434	1.0722	2.582	1.1485	2.995	.004	✓	.398	ผ่าน
10	+	4.03	.809	2.35	1.050	7.007	.000	✓	.593	ผ่าน
12	+	3.17	1.085	1.71	.973	5.525	.000	✓	.494	ผ่าน
องค์ประกอบด้านความสุข										
1	+	3.73	.868	2.42	1.025	5.392	.000	✓	.474	ผ่าน
4	+	3.63	.964	2.58	.886	4.442	.000	✓	.475	ผ่าน
8	+	4.20	.664	2.65	1.018	7.086	.000	✓	.596	ผ่าน
11	+	4.13	.730	2.65	.985	6.686	.000	✓	.579	ผ่าน
14	+	3.97	.809	2.13	.957	8.087	.000	✓	.587	ผ่าน
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค									.872	

*p<.05, **p<.01, ***p<.001 (critical *r* = .164, *df* = 100)